

IN MEMORIAM

Branko Šömen

**ČLOVEK
NA DOBREM
GLASU
MATJAŽ
ZAJEC
1945–2024**

Dragi Matjaž,

moj dobri prijatelj, kaj naj ti rečem v slovo, kaj zapišem v naša srca, da bi ostalo, odmevalo in spominjalo nate. Bi bilo dovolj, če rečem, da me je tvoja smrt pretresla, saj si umrl kot pravičnik, a tvoja svetloba je ostala.

Bil si izjemen človek. Kot študenta sem te povabil k tedniku *Mladina*, kjer si začel pisati filmske kritike, hoditi na mednarodne in domače filmske festivale. Kasneje si odšel delat na televizijo, postal urednik v filmskem uredništvu, kupoval tuje filme za domači program, še dalje pisal za uveljavljeno radijsko oddajo *Gremo v kino*, postal skupaj s Tonijem Tršarjem in mano urednik mesečnika *Ekran*. Potem smo vsi trije poleg filmskih kritik ustanovili filmsko podjetje, začeli pisati scenarije za kratke, dokumentarne in celo celovečerne filme. Skušali smo obogatiti podobo slovenske filmske umetnosti, postali del novega jugoslovanskega filma, sopotniki črnega vala.

Stalno smo se družili, gledali filme, menjali lokale in kinodvorane, potovali od Pulja do Beograda, od Berlina do Krakova. Povsod smo bili dobrodošli, kajti povezovala nas je želja po znanju, našli smo nove prijatelje, si z leti pridobili ugled. Pazili smo nate kot na najmlajšega, te bodrili pri pisanju prvega scenarija **Begunec** (1973), ki ga je kot režiser podpisal Jane Kavčič. Toni Tršar se je kasneje opredelil za filmski izraz in filme režiserja Aleksandra Petrovića, ti za montažo atrakcij Dušana Makavejeva, sam sem se družil z Živojinom Pavlovićem. A imeli smo skupne prijatelje, Želimirja Žilnika, Karpa Godino in mnogo drugih. Vsi so te cenili, vsi so te imeli radi. Ker si bil duhovit, ustvarjalen, plemenit. Človek na dobrem glasu. Ko je prijatelj Jože Dolmark izvedel za tvojo smrt, me je zaprosil, naj kaj lepega napišem o tebi.

Žal nimam besed. Vse se je spremenilo v otožnost, kajti zdaj ne bo več pisem, ki si mi jih redno pisal, v njih govoril o svoji bolezni, o slovenski politiki, o skupnih dogodivščinah. Baje si se nasmehtnil, ko sem ti s pomočjo Jasne poslal sporočilo v bolnišnico, in cinično rekel: »Življenje je najbolj nevarno za naše zdravje!« Razumel si: varoval si življenje, zdravju nisi bil kos. Vse je odšlo. Vse je minilo. Toda tako dolgo, dokler bomo na svetu mi, boš živel tudi ti. Ne bomo se mogli več družiti, biti duhoviti, biti uspešni – tonili bomo v lepe spomine, v katerih boš ostal naš najbližji, več kot prijatelj, več kot človek. In spet si mi dal misliti: kako se ljudje od živih moramo naučiti umreti, od mrtvih naučiti živeti.

Na svidenje, Matjaž, v naslednjem nepovratnem življenju. To, kar smo živeli, je samo uvod v nekaj boljšega, lepšega, našega. Počivaj v miru.

Zagreb, 21. 2. 2024

